

No 45 (2015)
ISSN: 1418-7191

Acta
Scientiarum Socialium
HISTORIA, OECONOMIA, PAEDAGOGIA, PHILOSOPHIA, SOCIOLOGIA

Kaposvári Egyetem / Kaposvár University
Társadalomtudományi Tanszék / Department of Social Sciences

Acta Scientiarum Socialium

A peer-reviewed journal in the social sciences

A szerkesztőség címe / Address of the Editorial Office

Kaposvár University, Department of Social Sciences
H-7400 Kaposvár Guba S. u. 40.
e-mail: acta.sci.soc@gmail.com
honlap / webpage: journal.ke.hu/asc

Alapító főszerkesztő / Founding Editor-in-chief

HORVÁTH Gyula

Főszerkesztő / Editor-in-chief

MOLNÁR Gábor

Szerkesztőség / Editorial Board

BÁCS Gábor, BARNA Róbert, BERTALAN Péter, GÁL Veronika,
KOLONTÁRI Attila, MOLNÁR Eszter, VÖRÖS Péter

Nemzetközi Tanácsadó Testület / International Advisory Board

ANDERLE Ádám, FISCHER Ferenc, DAJNOKI Krisztina, GULYÁS László, H. SZABÓ Sára,
Igor Vlagyimirovics KRJUCSKOV, Antonio Domingo LILÓN, MOLNÁR Tamás,
MOLNÁRNÉ BARNA Katalin, PÓLYI Csaba, Augustín SÁNCHEZ ANDRES, SARUDI Csaba,
SZÁVAI Ferenc, SZILÁGYI Ágnes Judit, SZILÁGYI István

Szerkesztőasszisztens / Assistant Editor

GEIGER Lívía

Kiadja / Published by

Kaposvári Egyetem Társadalomtudományi Tanszék
/ Kaposvár University Department of Social Sciences

Felelős kiadó / Managing Publisher

PODRÁ CZKY Judit

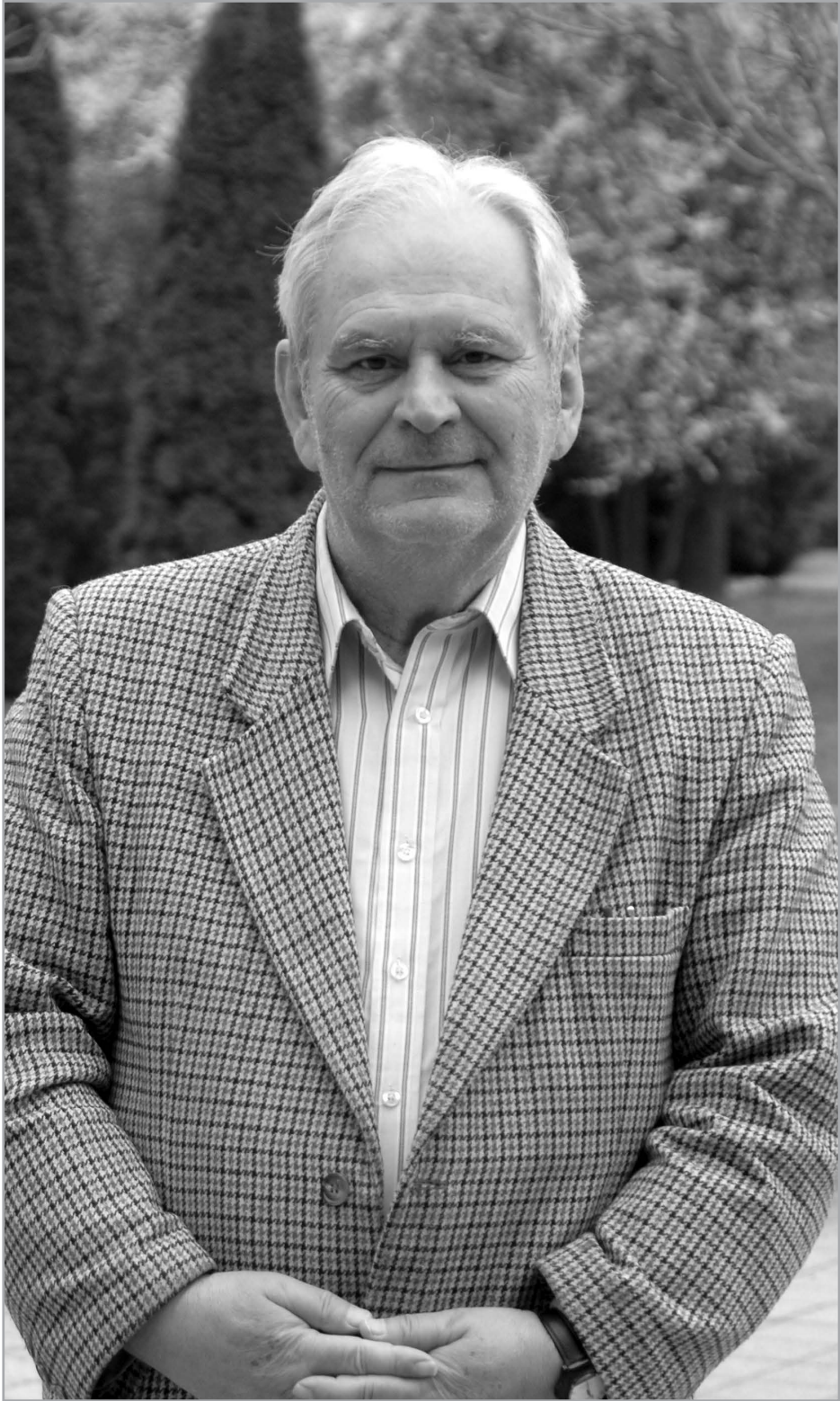
© A szerzők / The Authors
Borítóterv / Cover design © BALVIN Nándor

Nyomdai munka / Printed by
Dombóvári SZEC SOX Kft.

Kaposvár
2015

Acta Scientiarum Socialium 45 (2015)
Ünnepi szám Horváth Gyula 70. születésnapjára
/ Celebratory Issue: Gyula Horváth is 70 Years Old

Szerkesztette / Edited by
MOLNÁR GÁBOR – KOLONTÁRI ATTILA

Tartalom / Contents

7	Köszöntő
9	IBÉRIA ÉS LATIN-AMERIKA MÚLTJA ÉS JELENE
11	<i>H. Szabó Sára</i> Barthélémy De Gros pécsi püspök kettős politikai küldetése Aragóniában
21	<i>Anderle Ádám</i> Az Inka Birodalom spanyol értelmezései a gyarmati korszakban
27	<i>Szilágyi Ágnes Judit</i> Portugálok Brazíliában a régi századfordulón
35	<i>Fischer Ferenc</i> A Behncke-memorandum (1905. február 13.) – Chile a császári Németország Latin-Amerika politikájában
51	<i>Szente-Varga Mónika</i> Pillanatkép: Ecuador 1920-ba
61	<i>Deák Máté</i> Dél-Amerika német érdekeltségű légitársaságai – a Lufthansa leányvállalatainak rövid története 1919–1939 között
69	<i>Bodó Katalin</i> A mexikói cristero felkelés magyar visszhangja
81	<i>Agustín Sánchez Andrés</i> Megosztott társadalom: Mexikó és a spanyol polgárháború, 1936-1939
97	<i>Harsányi Iván</i> A spanyol baloldal három programja az 1936 februári parlamenti választások előestéjén
107	<i>István Szilágyi</i> El nuevo militarismo, el Estado de Excepción y los modelos de modernización en América Latina: el caso chileno
133	<i>Domingo Lilón</i> Latin-Amerika politikai térképe a 21. században
161	<i>Pólyi Csaba</i> A nemzetközi migráció változásai a latin-amerikai régióban az új évszázad elején

175	<i>Horváth Péter</i> A turizmus és az Európai Unión belüli területfejlesztés kölcsönhatása Spanyolország egy régiójában
183	LATIN-AMERIKA MŰVELŐDÉS- ÉS ESZMETÖRTÉNETE
185	<i>Belovári Anita</i> Santa Muerte, a védelmező Halál kultusza Mexikóban
197	<i>Garaczi Imre</i> Diktatúra, mágia és varázslat. Az identitás lelki és szakrális alapjai Miguel Ángel Asturias regényművészetében
205	TÖRTÉNELEM ÉS POLITIKA
207	<i>Szávai Ferenc</i> Gazdasági paradigmák a 20. század első felében
221	<i>Kolontári Attila</i> A „Külföldi Oroszország” genezise
235	<i>Kalmár Zoltán</i> Küzdelem Jeruzsálemért, 1947–1967
245	<i>Cseresnyés Ferenc</i> A népi demokráciák hazatelepítési akciói 1954–1956
261	<i>Péter Bertalan – András Nagy</i> The Balkans – Geopolitics of a Mirror Broken into Pieces
273	HORVÁTH GYULA 70 ÉVES
275	<i>Lengyel András</i> Julio
279	<i>Varga István</i> A világ Zsiga-nézetből
283	Horváth Gyula közleményeinek jegyzéke

Köszöntő

Az *Acta Scientiarum Socialium* jelen számával pályatársai és pályatárssa is lett családtagjai, tanára, tanítványai: de mindenekelőtt barátai köszöntik a hetven éves Horváth Gyulát, lapunk alapító főszerkesztőjét.

Az efféle *Festschrift* általában a tudományos életben jelentős eredményeket elért tudóst ünnepli. Jelen kötet létrehozásának azonban, úgy vélem, mégsem ez volt a legfőbb mozgatórugója. Annak ellenére nem, hogy Horváth Gyula impozáns és maradandó tudományos teljesítményt hozott létre pályafutása során, amint ez nyilvánvalóvá válik a kötet végén olvasható közleményjegyzékéből. Nem is egyszerűen a tanítványoknak a mester, a tanár iránti tisztelete hívta létre, noha ez szintén megvan, úgy hiszem, mindannyiunkban, akik tanítványainak mondhatjuk magunkat.

Elsősorban mégis a kutató és a tanár mögött álló személyiség igézi meg az embert, vonja gravitációs mezejébe. Ez nemesíti a tanító–tanítványi és pályatársi kapcsolatokat barátsággá, és ez a barátság készlet minket ünnepelni. Ezért lesz e folyóiratszám valóban *liber amicorum* – a barátok által szeretettel átadott írások gyűjteménye.

Két mozzanatát emelném ki e mágikus-magnetikus személyiségnek. Egyfelől a humort. Ez a humor persze a tudományos publikációk értekező prózájának kényszerzubonyában nem igazán tud érvényesülni. De nagyon is ott van a konferencia-előadásokban és -felszólalásokban, valamint az egyetemi órákon. Ám nem pusztán arról van szó, hogy Horváth Gyula előadásait, szemináriumait képes folyamatosan humorral megtölteni (ma azt mondanánk, *stand-up* kabarévá lényegíteni), anélkül – tegyük hozzá –, hogy ezért feláldozná tudományos-szakmai színvonalukat. „A hős körül minden tragédiává válik,” mondta Nietzsche. Valahogy hasonlóképpen *keletkeznek* Gyula körül minduntalan humoros helyzetek. A humor, amelyet óráiba beleszó, javarészt ilyen személyes, megélt-meglátott, alázattal és öniróniával fűszerezett humor.

A másik vonás, amelyet kiemelhetünk, a személyesség. Ahogy humora személyes, úgy e személyességnek is van egy humoros oldala. Tanítványai jól tudják, hogy az óráin minden hallgató – demokratikusan – új nevet kap: a lányok Zsuzsók, Ibolyák, vagy Lujzikák, a fiúk leggyakrabban Gusztik lesznek. E látszólagos személytelenítés másik oldalán azonban azt találjuk – én magam nem egyszer tanúja voltam ennek –, hogy ha tíz év után találkozik egy volt tanítványával („emlékszem, maga hátulról a második padban ült jobbról a harmadik széken”), mindig tud releváns kérdéseket feltenni az illető életéről, ügyes-bajos dolgairól, és mindig van egy bölcs meglátása számára.

Horváth Gyula kutatói-oktatói pályájáról és személyiségéről nyújt immár több mint harminc éves pillanatképet kötetünkben Lengyel András írása a korabeli *Somogyi Néplapból*, és erre emlékezik írásával Varga István is. Kötetünk többi részében egyfelől a szűkebb szakma, a spanyol, portugál és latin-amerikai tanulmányok művelői, másfelől kaposvári és veszprémi egyetemi kollégái köszöntik őt egy-egy írással. Az a több ezer tanítvány és barát, akik a gyakorlati élet vagy a tudományok más területei felé mentek tovább,

nyilvánvalóan nem férhettek be ebbe a kötetbe. Túlnyomó többségük nem is tud a kerek évfordulóról. Ha tudnának, úgy hiszem, nagyon-nagyon sokan gyűlnének össze Horváth Gyula köré e virtuális születésnapra, hogy barátjukként köszöntsék őt.

Kedves Gyula! Valamennyiük nevében: boldog születésnapot!

Molnár Gábor